

Kompost

Norsk Landbruksrådgiving SA

Anna Katarina Berg
Rådgiver korn, miljø, klima

Bakgrunn

- Prosjekt om kompost 2023 og 2024

- Tatt ut analyser fra mange komposter av forskjellig opphavsmateriale og med forskjellig omdanningsgrad.
- Gjensidig erfaringsutveksling med alle gårdbrukerne om hvordan lage og bruke komposten.
- Lært mye om:
 - Hvordan man lage kompost på en enkel måte
 - Hva kompost av forskjellige opphavsmateriale inneholder av næringsstoffer
 - Aktuelle problemstillinger og fallgruver

Hva er kompost?

- Mange typer råvarer kan inngå, feks.planteavfall, husdyrgjødsel og strø (talle) mm.
- Det må skje en komposteringsprosess- varmgang og nedbryting
- Komposteringsprosessen er ferdig når det ikke skjer mer varmgang selv om forholdene ligger til rette for det.

«Kompost er delvis nedbrutt organisk materiale som har gjennomgått en mikrobiell omdanning slik at den er stabil i den forstand at den ikke fører til høyt oksygenforbruk når den blandes i jorda».

Krav til råvaremateriale

- Viktig med god balanse mellom karbonrikt og nitrogenrikt materiale - C/N-forholdet.
- Nok strukturgivende materiale- eks.grov flis eller halm, for å få nok luft i komposten.
- Eksempler på råvarer til kompost
 - Storfetalle med mye halm/grov flis er svært velegnet
 - Husdyrgjødsel fra andre dyreslag kan også brukes, men må ofte blandes ut mer
 - Diverse organisk avfall kan gjerne tilsettes, f.eks silo-rester, flis fra kanthogst, hageavfall, matavfall++

C/N-forhold i forskjellige materialer

- Kompost: 25-30:1
- Halm: 80:1
- Storfemøkk fast: 15:1
- Gress/blader: 10-30:1
- Flis: bartre: 500:1, løvtre: 300:1

Hvordan lage en god kompost?

- Uten å jobbe seg i hjel eller bli blakk
- Anbefalt med ranker på ca. 1-2 m høyde og ca. 3 m bredde, men noe større går også fint
- Mange måter å blande komposten på, men viktig at man får blandet den best mulig!
 - Gravemaskin, silograbb på lasteapparat, kjøre sakte med tørrgjødselevogn ++
- Man må følge med på temperaturen, anbefales å vende komposten før temp. blir for høy (over 60-70°C)

Det er mange måter å blande komposten på – kompostvender er ikke et "must"

Fordeler og ulemper med kompostering av talle

Fordeler

- Får en jevnere masse som er lettere å spre, kan f.eks spres oppå enga
- Blir mindre masse å spre ut
- Kan drepe ugrasfrø og andre uønskede mikroorganismer
- Positivt for jordlivet, men talle og annen husdyrgjødsel i moderate mengder er også bra
- Kan blande inn f.eks fôr-rester og andre ressurser som ellers ville vært avfall

Ulemper

- Tidkrevende
- Arbeidskrevende
- Areakrevende
- Det tapes en god del næringsstoffer i prosessen, særlig nitrogen

RMP-tilskudd - Kompost

Vilkår (2024):

- Egenprodusert kompost
- Spre 0,5-1,5 tonn / daa
- Må spres innen 1.september
- Krav til dokumentasjon:
 - Temperaturlogg som viser temperatur over 55 °C i 3 dager eller mer
 - Komposteringsmetode og råvarer må beskrives
 - Dokumentasjon av sprededato, sted og mengde
 - Komposten skal være med i gjødselplanen

- [Veileder RMP 2024 Oslo, Akershus, Østfold og Buskerud](#)
 - [Ofte stilte spm om RMP](#)
 - [Info-side om RMP, veil.kompost mm.](#)
- [Veileder RMP 2024 Vestfold og Telemark](#)
 - [Info om RMP VeTe, veiledning kompost+ temperaturlogg mm.](#)

Bruk av kompost og ny gjødsselforskrift

- Det er ikke lov å tilføre mer enn 3,5 kg P per dekar
- Inkluderer både organisk (eks.kompost) og mineralgjødsel
- Kompost kan inneholde mye fosfor
 - Men spres 1 tonn/daa eller mindre er det som oftest under 3,5 kg P
 - Men - stor variasjon, så lurt å ta ut en analyse...

Hva kan vi i NLR bidra med?

- Rådgiving om kompost
- Hjelp til å ta ut analyser og å tolke analysesvarene
- Følg med i våre nyhetsbrev og på nettsiden for arrangementer om kompost → nlr.no
- Og les [Artikler om kompost på NLR.no](https://nlr.no)

Anna Katarina Berg
Rådgiver korn, miljø
og klima
Tlf: 98333448
Anna.katarina.berg@nlr.no